

УДК 378:614.8

**О. М. Прошкуратов, головний спеціаліст
Департаменту ресурсного забезпечення
Державної служби України
з надзвичайних ситуацій**

**Сучасний стан управління процесом підвищення кваліфікації
працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій**

Анотація: *У статті представлено результати аналізу сучасного стану управління процесом професійного зростання та підвищення кваліфікації працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій.*

Ключові слова: *стан управління, професійне зростання, підвищення кваліфікації, працівник, Державна служба України з надзвичайних ситуацій.*

**А. Н. Прошкуратов, главный специалист
Департамента ресурсного обеспечения
Государственной службы Украины
по чрезвычайным ситуациям**

**Современное состояние управления процессом повышения
квалификации работников Государственной службы Украины по
чрезвычайным ситуациям**

Аннотация: *В статье представлены результаты анализа современного состояния управления процессом профессионального роста и повышения квалификации работников Государственной службы Украины по чрезвычайным ситуациям.*

Ключевые слова: *состояние управления, профессиональный рост, повышение квалификации, работник, Государственная служба Украины по чрезвычайным ситуациям.*

**A. Proshkuratov, Chief Specialist
Of Department of resource supply
State Service of Ukraine of
Emergency Management**

**Current status of management of process of postgraduate studies of
specialist of State Emergency Service of Ukraine**

Annotation: *The paper presents an analysis of current status of management of process of postgraduate studies of specialist of State Emergency Service of Ukraine.*

Key words: *state of management, professional development, postgraduate studies, specialist, State Emergency Service of Ukraine.*

Постановка проблеми. Із розвитком цивілізації, технічним прогресом роль держави у забезпеченні захисту населення і територій від стихійного лиха, аварій, природних, техногенних та екологічних катастроф постійно зростає.

Україна, яка пережила одну з найстрашніших техногенних катастроф – аварію на Чорнобильській АЕС, однією з перших зрозуміла, що вирішення питань щодо запобігання надзвичайним ситуаціям можливе лише за умов проведення цілеспрямованої державної політики в цьому напрямі.

Мета статті. У 1992 р. Верховною Радою України було схвалено Концепцію цивільної оборони, а в лютому 1993 р. ухвалено Закон України «Про Цивільну оборону України», де визначено, що кожен має право на захист свого життя і здоров'я від наслідків аварій, катастроф, пожеж, стихійного лиха та на вимогу гарантій забезпечення реалізації цього права від Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого

самоврядування, керівництва підприємств, установ та організацій, незалежно від форм власності і підпорядкування¹.

Указом Президента України від 9 лютого 2001 р. № 80 «Про заходи щодо підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» визначено: «Вважати, що запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру та ефективна ліквідація їх наслідків є одним з головних пріоритетів у діяльності Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади»².

Вищезазначене свідчить, що в Україні питання захисту людини у разі виникнення катастроф природного і техногенного характеру є складовою державної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою поліпшення роботи щодо захисту населення і територій, надання цій роботі загальнонаціональної значущості, виведення її на рівень державної політики у 1992 р. цивільну оборону було виведено сфери військової організації і передано у підпорядкування Кабінету Міністрів України, а в червні 1996 р. на базі Штабу Цивільної оборони України і Мінчорнобиля було створено Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Відповідно до Указів Президента України від 27 січня 2003 р. № 47 «Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій»³, від 19 грудня 2003 р. № 1467 «Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України, органів і підрозділів державної пожежної охорони на Оперативно-рятувальну службу цивільного

¹ Закон України від 3 лютого 1993 року № 2974 «Про Цивільну оборону України».

² Указ Президента України від 9 лютого 2001 р. № 80 «Про заходи щодо підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

³ Указ Президента України від 27 січня 2003 № 47 «Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій».

захисту на період до 2005 року»⁴ війська Цивільної оборони України, органи і підрозділи державної пожежної охорони було трансформовано в Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту МНС України.

Згідно з Указом Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади»⁵, було утворено Міністерство надзвичайних ситуацій України, Державну службу гірничого нагляду та промислової безпеки України, Державне агентство України з управління зоною відчуження, Державну інспекцію техногенної безпеки України, реорганізувавши Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи реорганізовано у Міністерство надзвичайних ситуацій України.

Указом Президента України від 24 грудня 2012 р. № 726 «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» було утворено Державну службу України з надзвичайних ситуацій після реорганізації МНС України і Державної інспекції техногенної безпеки України⁶.

Згідно із Положенням про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052, ДСНС є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра внутрішніх справ, який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій,

⁴ Указ Президента України від 19 грудня 2003 № 1467 «Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України, органів і підрозділів державної пожежної охорони в Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту на період до 2005 року».

⁵ Указ Президента України від 9 грудня 2010 № 1085 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади».

⁶ Указ Президента України від 24 грудня 2012 № 726 «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади».

рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності⁷.

Основними завданнями Служби є таке:

1) реалізація державної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності;

2) здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням і виконанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб;

3) внесення на розгляд міністра внутрішніх справ пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у зазначених сферах;

4) реалізація в межах повноважень, передбачених законом, державної політики у сфері волонтерської діяльності.

Структуру ДСНС України наведено на рис. 1.

Основою сил реагування ДСНС України для проведення робіт та вжиття заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, захисту населення і територій від них, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, а також ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій є Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту.

Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту складається з органів управління, аварійно-рятувальних формувань центрального підпорядкування, аварійно-рятувальних формувань спеціального призначення, спеціальних авіаційних та інших формувань, державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) навчальних центрів, формувань та підрозділів забезпечення.

⁷ Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052 “Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій”.

Згідно з статтею 90 Кодексу цивільного захисту України, ДСНС організовує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та рятувальників професійних аварійно-рятувальних служб⁸.

Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту за відповідними професіями, спеціальностями (спеціалізаціями), освітніми та освітньо-кваліфікаційними рівнями здійснюються навчальними закладами цивільного захисту, що утворюються відповідно до законодавства та є закладами державної форми власності. Структуру навчальних закладів та наукових установ цивільного захисту наведено на рис. 2.

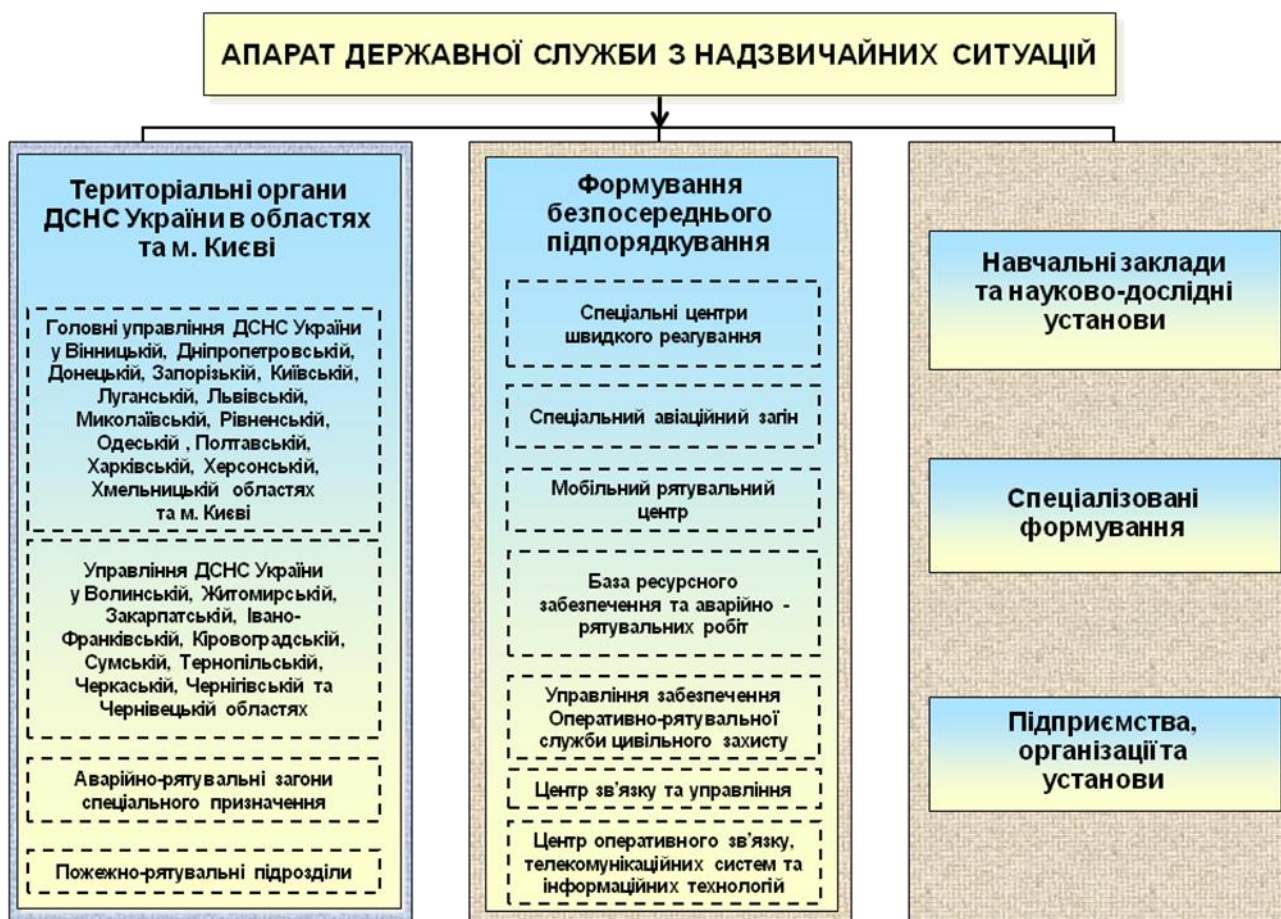

Рис. 1. Структура ДСНС України

⁸ Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 03.07.2014 № 631 “Про затвердження Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій”.

Довідку щодо штатної чисельності та кадрового складу ДСНС України (станом на 01.06.2016) наведено у таблиці.

Таблиця

Загальна чисельність ДСНС	74 466 атестований склад – 53 276, зокрема: вищого – 22; старшого і середнього – 16 265; молодшого складу – 36 989; працівники – 21 190
Апарат ДСНС	338 атестований склад – 127; державні службовці – 211;
Головні управління (Управління) та підпорядковані їм підрозділи зокрема:	57 175 атестований склад – 47 019; державні службовці – 86; працівники – 10 070;
територіальні органи обласного рівня	5 585 атестований склад – 4 611; державні службовці – 86; працівники – 888
підрозділи, підпорядковані ГУ (У)	51 590 атестований склад – 42 408; працівники – 9 182
Організаційні структури центрального підпорядкування (підрозділи Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, внутрішнього аудиту, державний центр сертифікації)	3 297 атестований склад – 1 499; працівники – 1 798
Навчальні заклади та науково-дослідні установи	7 621 атестований склад – 4 631; працівники – 2 990
Спеціалізовані формування (гірничорятувальні (аварійно-рятувальні) загони)	745 працівників
Підприємства, організації, установи	5 290 працівників

Особи, які приймаються на службу цивільного захисту та призначаються на посади рядового і молодшого начальницького складу служби цивільного захисту, проходять первинну професійну підготовку, а на посади середнього та старшого начальницького складу служби цивільного захисту – перепідготовку або спеціалізацію у відповідних навчальних закладах цивільного захисту.

Отже, у ДСНС організація професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту реалізується відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійно-технічну освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 593 «Про затвердження Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», інших нормативно-правових актів у галузі освіти, професійної підготовки кадрів на виробництві, наказів Міністерства освіти і науки України МВС України.

Рис. 2. Структура навчальних закладів та наукових установ цивільного захисту

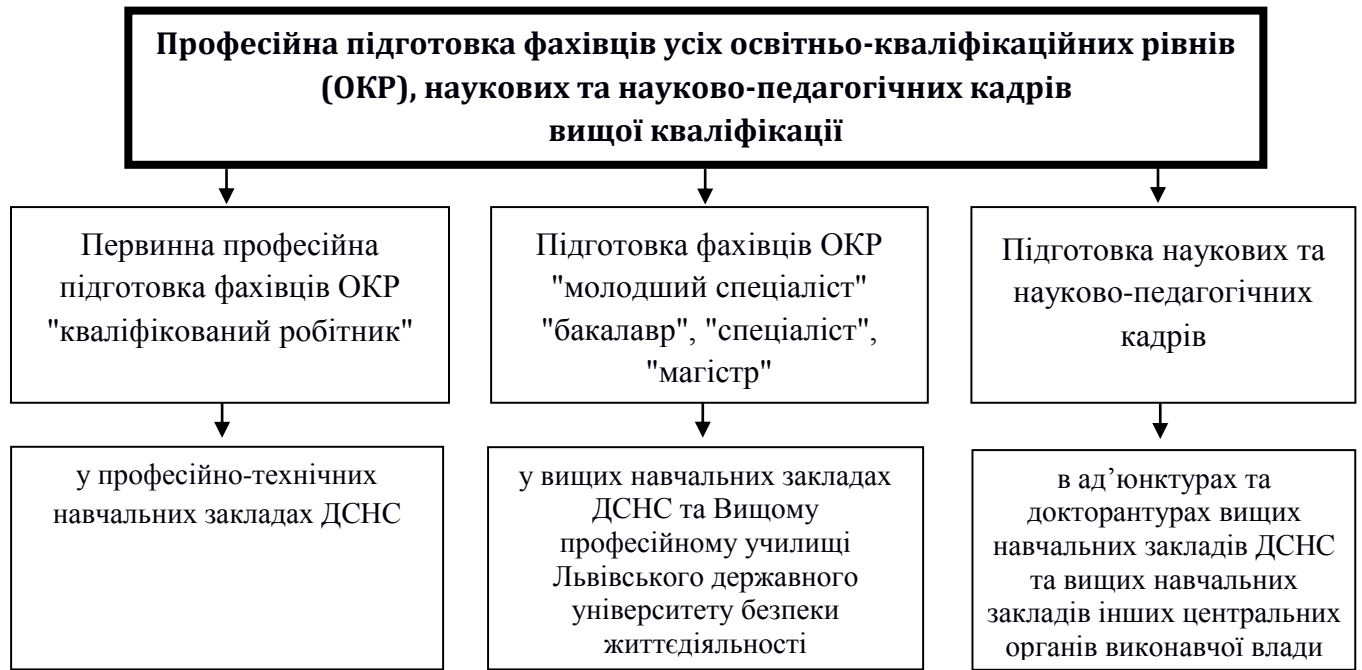

Рис. 3. Структура професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу

Рис. 4. Структура післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу

Рівень фахової підготовки осіб рядового і молодшого начальницького складу служби цивільного захисту та основних працівників професійних аварійно-рятувальних служб визначається стандартами професійно-технічної освіти. Рівень підготовки осіб середнього і старшого начальницького складу служби цивільного захисту, а також керівного складу професійних аварійно-рятувальних служб визначається стандартами вищої освіти.

Особі, яка успішно пройшла державну кваліфікаційну атестацію, видається документ про присвоєння або підвищення робітничої кваліфікації, зразок якого затверджується в установленому порядку, а після проходження атестації – посвідчення, книжка та жетон рятувальника⁹.

Підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту з метою забезпечення успішного виконання завдань за призначенням проводиться під час службової підготовки у робочий час. Порядок організації службової підготовки визначається центральним органом виконавчої влади, який Структуру професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу наведено на рис. 3; 4.

Рівень фахової підготовки осіб рядового і молодшого начальницького складу служби цивільного захисту та основних працівників професійних аварійно-рятувальних служб визначається стандартами професійно-технічної освіти. Рівень підготовки осіб середнього і старшого начальницького складу служби цивільного захисту, а також керівного складу професійних аварійно-рятувальних служб визначається стандартами вищої освіти.

Особі, яка успішно пройшла державну кваліфікаційну атестацію, видається документ про присвоєння або підвищення робітничої кваліфікації, зразок якого затверджується в установленому порядку, а після проходження атестації – посвідчення, книжка та жетон рятувальника¹⁰.

⁹ Постанова Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 р. № 828 “Про затвердження Порядку атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників”.

¹⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 р. № 828 “Про затвердження Порядку атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників”.

Підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту з метою забезпечення успішного виконання завдань за призначенням проводиться під час службової підготовки у робочий час. Порядок організації службової підготовки визначається центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Підвищення рівня теоретичних знань, практичних навичок і майстерності рятувальників, інших основних працівників професійних аварійно-рятувальних служб проводиться під час професійної підготовки за рахунок робочого часу. Підготовка організовується керівником служби відповідно до її профілю.

Залежно від рівня фахової підготовки особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та рятувальникам професійних аварійно-рятувальних служб присвоюється відповідна класна кваліфікація, а медичним працівникам – кваліфікаційна категорія.

Результати підвищення кваліфікації враховуються під час проведення атестації, просування по службі, присвоєння спеціальних звань.

Отже, професійна підготовка осіб рядового і начальницького складу має¹¹:

- первинну професійну підготовку за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник»;
- підготовку фахівців з вищою освітою за освітньо-кваліфікаційними рівнями «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст», «магістр»;
- підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

¹¹ . Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 01.07.2009 № 444 “Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту”.

Післядипломна освіта осіб рядового і начальницького складу усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів містить:

- перепідготовку;
- підвищення кваліфікації;
- спеціалізацію;
- стажування.

Професійна підготовка та післядипломна освіта здійснюються за напрямами, спеціальностями (спеціалізаціями) професійного спрямування усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів у системі відомчої освіти, яку складають:

- вищі навчальні заклади;
- професійно-технічні навчальні заклади;
- орган управління освітою у складі апарату ДСНС.

Первинна професійна підготовка осіб рядового та молодшого начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник» здійснюється професійно-технічними навчальними закладами ДСНС.

Підготовка фахівців з вищою освітою за освітньо-кваліфікаційними рівнями «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» для заміщення посад начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації здійснюється у вищих навчальних закладах ДСНС, а також у навчальних закладах інших центральних органів виконавчої влади, які готують фахівців з вищою освітою за відповідними напрямами, спеціальностями (спеціалізаціями) непрофільного для ДСНС спрямування (через систему державного замовлення).

Післядипломна освіта – спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту шляхом поглиблення, розширення й оновлення їхніх професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої

спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду.

Післядипломна освіта створює умови для безперервності та наступності освіти і містить:

- перепідготовку;
- підвищення кваліфікації;
- спеціалізацію;
- стажування.

Післядипломна освіта здійснюється:

професійно-технічними навчальними закладами ДСНС – осіб рядового та молодшого начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник»;

вищими навчальними закладами ДСНС та вищими навчальними закладами інших центральних органів виконавчої влади (для окремих категорій осіб) – осіб середнього та старшого начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту за освітньо-кваліфікаційними рівнями «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр».

Терміни та зміст навчання з підвищення кваліфікації та спеціалізації для кожної посадової категорії осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту визначаються відповідними навчальними програмами, які затверджуються та погоджуються у встановленому законодавством порядку.

Перелік вищих навчальних закладів, які проводять підвищення кваліфікації, спеціалізацію та перепідготовку осіб середнього і старшого в начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту, кількісні показники та категорії осіб, які підлягають навчанню, визначаються планами-графіками, які затверджуються ДСНС.

Заявки на проведення післядипломної освіти осіб середнього та старшого начальницького складу, розроблені на підставі розрахунків потреби

в місцях для навчання по кожній посадовій категорії осіб, керівники органів і підрозділів цивільного захисту подають до органу управління освітою у складі апарату ДСНС.

Особи рядового і начальницького складу, які успішно закінчили навчання, отримують свідоцтва про підвищення кваліфікації (спеціалізацію, перепідготовку), копії яких долучаються до їхніх особових справ.

Результати підготовки, перепідготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації обов'язково враховуються під час атестування, просування по службі, присвоєння чергових спеціальних звань тощо.

Підвищення кваліфікації в ДСНС розглядається й як розширення профілю, тобто набуття особами рядового і начальницького складу здатностей виконувати додаткові професійні завдання й обов'язки, розширювати і поглиблювати раніше здобуті професійні знання, уміння і навички в межах спеціальності за певним освітньо-професійним рівнем.

Підвищення кваліфікації осіб рядового та начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту проводиться як без відриву, так і з відривом від роботи.

Підвищення кваліфікації без відриву від роботи проводиться на постійній основі в системі службової та самостійної підготовки за місцем служби.

Службова підготовка – це комплекс навчально-виховних заходів з удосконалення знань, умінь, навичок та професійних якостей осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту з метою забезпечення успішного виконання ними професійно-службових завдань і посадових інструкцій за певними посадами¹².

Самостійна підготовка – це безперервний процес самостійної роботи осіб рядового і начальницького складу з набуття, поглиблення та поповнення знань, навичок та умінь, необхідних для успішного виконання ними

¹² Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20.02.2015 № 189 “Про затвердження Положення про організацію службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту”.

функціональних обов'язків, визначених посадовими інструкціями за певними посадами.

Самостійна підготовка передбачає:

вивчення законодавчих і нормативних документів;

постійне ознайомлення з новою юридичною, економічною, спеціальною та іншою літературою відповідно до напрямку діяльності;

вивчення положень, наказів, інструкцій та інших нормативних документів з експлуатації протипожежної, аварійно-рятувальної, спеціальної техніки, аварійно-рятувального спорядження та інженерно-технічного устаткування, якими оснащено оперативно-рятувальні підрозділи, та правил техніки безпеки під час їх використання;

підготовку до занять, заліків, екзаменів у процесі первинної професійної підготовки з робітничих професій, підготовки, перепідготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації;

підготовку до зборів керівного складу, занять зі службової підготовки, навчань, тренувань, інспектувань, перевірок тощо;

практичну роботу із спеціальними технічними засобами, засобами зв'язку і транспорту;

вивчення району можливих дій реагування на надзвичайні ситуації та оперативно-тактичних особливостей найважливіших та потенційно небезпечних об'єктів;

постійне підтримання й удосконалення фізичної підготовки.

Вибір питань для самостійного навчання може бути обумовлений зацікавленістю та прагненням особи до поглиблення своїх знань і навичок напрямку діяльності, а також виходячи з необхідності ліквідувати недосконалість знань, що може призвести до помилок у роботі.

Керівник органу (підрозділу) цивільного захисту під час самостійної підготовки може запропонувати виконати індивідуальне завдання на власний вибір (наприклад, підготовка реферату, складання проекту документа, вивчення науково-технічних засобів тощо) у визначений термін.

Підвищення кваліфікації з відривом від роботи проводиться у вищих навчальних закладах, професійно-технічних навчальних закладах не рідше одного разу на п'ять років, а окремих спеціальних посадових категорій осіб, які виконують роботи, пов'язані з підвищеною небезпекою або відповідальністю, – один раз на три роки^{13 14}.

Обов'язковому направленню для підвищення кваліфікації до навчальних закладів, у яких закінчується термін дії документів (дозволів) на виконання певного виду робіт, а також особи, переведені до ДСНС для подальшого проходження служби цивільного захисту зі Збройних сил України, інших, утворених відповідно до законів України, військових формувань, правоохоронних органів, а також державних органів, що комплектуються військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу.

Термін проведення підвищення кваліфікації у навчальних закладах ДСНС становить до одного місяця.

Загальна потреба у підвищенні кваліфікації визначається, виходячи зі штатної чисельності по кожній категорії осіб рядового і начальницького складу, з урахуванням:

некомплекту штатів;

осіб, які навчаються в аспірантурі, ад'юнктурі, докторантурі, у відомчих навчальних закладах за заочною формою навчання;

осіб, які у поточному році підлягають звільненню зі служби;

жінок, які знаходяться у відпустці через вагітність, пологи і догляд за дитиною або які мають дітей віком до восьми років;

осіб зі стажем роботи у посаді менше трьох років або які проходили підвищення кваліфікації протягом останніх трьох років.

¹³ Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 01.07.2009 № 444 “Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту”.

¹⁴ Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 “Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою”.

Висновки. Отже, у ДСНС України запроваджено чітку вертикаль управління процесом професійного зростання і підвищення кваліфікації працівників.

Список використаних джерел

1. Закон України від 3 лютого 1993 року № 2974 “Про Цивільну оборону України”.
2. Кодекс цивільного захисту України.
3. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 “Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою”.
4. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 03.07.2014 р. № 631 “Про затвердження Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій”.
5. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20.02.2015 № 189 “Про затвердження Положення про організацію службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту”.
6. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 01.07.2009 № 444 “Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту”.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 р. № 828 “Про затвердження Порядку атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників”.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052 “Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій”.

9. Указ Президента України від 19 грудня 2003 № 1467 “Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України, органів і підрозділів державної пожежної охорони на Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту на період до 2005 року”.

10. Указ Президента України від 24 грудня 2012 № 726 “Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади”.

11. Указ Президента України від 27 січня 2003 № 47 “Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій”.

12. Указ Президента України від 9 грудня 2010 № 1085 “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади”.

13. Указ Президента України від 9 лютого 2001 р. № 80 “Про заходи щодо підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”.